

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА**

Інститут іноземної філології

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М.П. Драгоманова
Протокол № 8 від “28”березня 2016 р.

“Рекомендовано”

Вченою радою
Інституту іноземної філології
Протокол № 7 від “24”02 2016 р.

**Програма вступного випробування
з російської мови**

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства
при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня

“Магістр”

на базі здобутого освітнього ступеня **“Бакалавр”**

*спеціальність 035 Філологія. Мова та література
(російська та іноземна мови)*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах модернізації вищої освіти в Україні актуалізується проблема якісної професійної підготовки майбутніх фахівців у різних соціальних сферах, у тому числі вчителя нової генерації. У зв'язку з цим набуває обертів процес формування якісно нового рівня вступних іспитів до магістратури, спрямованих на виявлення більш високого рівня знань під час вступу й отримання нових показників протягом навчального процесу, та перехід на новий, значно вищий рівень конкурентоспроможності випускників НПУ імені М.П. Драгоманова.

Програму вступного випробування з російської мови розроблено відповідно до діючих нормативно-правових актів, а саме: закону України «Про вищу освіту»; наказу № 1085 від 15 жовтня 2015 р. «Про затвердження Умов прийому до вищих навчальних закладів України в 2016 р.».

Програма вступного випробування з російської мови повністю відповідає правилам прийому до НПУ імені М.П. Драгоманова на здобуття освітнього ступеня «Магістр».

Вступний іспит з російської мови в НПУ імені М.П. Драгоманова призначений для визначення загальних і спеціальних (професійних) компетенцій фахівця-філолога, які свідчать про його підготовленість до продовження навчання для здобуття освітнього ступеня «Магістр». Екзамен проводиться в усній формі.

На екзамені з російської мови вступники повинні продемонструвати:

- знання основ теорії та історії російської мови;
- володіння термінологічним апаратом сучасної лінгвістики;
- здатність послідовно й аргументовано викладати зміст теоретичного матеріалу;
- володіння різними сучасними методами лінгвістичного аналізу текстового матеріалу і здатність застосовувати їх при вирішенні конкретних мовознавчих завдань;
- достатній рівень самостійного творчого мислення при інтерпретації мовного матеріалу.

Вступники повинні

знати:

- основні фонетичні, лексичні та граматичні особливості російської мови;
- визначення основних понять фонетики (фонема, алофон, склад, фонетичне слово, синтагма, фраза, наголос, інтонація, акомодация, асиміляція, дисиміляція тощо), лексикології та лексичної семантики (лексема, лексичне значення слова, лексико-семантичний варіант, сема, семема, денотат, сигніфікат, конотація, моносемія, полісемія, метафора, метонімія, синонімія, антонімія, омонімія, паронімія, запозичення, архаїзм, історизм, неологізм, професіоналізм тощо), фразеології (фразеологізм, ідіома,

фразеологічне значення, фразеологічна єдність, фразеологічне зрощення, фразеологічне сполучення), лексикографії (тип словника та принципи його укладання, словникова стаття), морфемології (морфема, морф, алломорф, варіант морфеми, корінь, префікс, суфікс, флексія, постфікс, інтерфікс, циркумфікс, непохідна та похідна основи, історичні зміни в структурі слів), дериватології (деривація, словотвірне гніздо, словотвірна парадигма, словотвірний ланцюжок, словотвірний тип і модель, формант, словотвірне значення, твірна та похідна основи, спосіб деривації тощо), морфології (граматична категорія, граматичне значення, граматична форма, парадигма, лексико-граматичний клас, іменник, прикметник, дієслово тощо), синтаксису (словосполучення, речення, предикативність, модальність, синтаксичний зв'язок, синтаксичні відношення, просте і складне речення, підмет, присудок тощо);

- класифікації мовних одиниць;
- дискусійні питання теорії російської мови;
- особливості різних стилів мовлення;
- основні етапи розвитку російської літературної мови;
- основні фонетичні, лексичні і граматичні зміни, що відбувались на певних етапах розвитку російської мови;
- екстралінгвістичні й інтралінгвістичні фактори розвитку російської мови;
- норми сучасної російської літературної мови;

уміти:

- застосовувати у практичній діяльності набуті теоретичні знання;
- володіти російською літературною мовою в її письмовій та усній формах і різних стилях;
- використовувати мову відповідно до мовленнєвої ситуації згідно з існуючими нормами;
- здійснювати фонетичний, лексичний, фразеологічний, морфемний, словотвірний, морфологічний і синтаксичний аналіз, спираючись на базові поняття сучасної лінгвістики;
- визначати різні типи мовних одиниць;
- орієнтуватися в загальному процесі історичного розвитку російської літературної мови.

СТРУКТУРА
вступного випробування з російської мови

Вступне випробування до магістратури з російської мови проводиться за екзаменаційними білетами, складеними відповідно до програми вступного випробування. Білет складається з двох теоретичних питань і практичного завдання.

Екзамен складається з усного опитування.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. Драгоманова
Інститут іноземної філології

Дисципліна: російська мова

Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки

Спеціальність: 8.02030302 Мова і література

На базі освітнього ступеня «бакалавр»

***Вступне
випробування***

Екзаменаційний білет № 1

1. Фонетическая система русского языка. Классификация гласных и согласных звуков.
2. Грамматические категории глагола. Категория вида. Видовые пары. Двувидовые и одновидовые глаголы. Категория залога. Переходные и непереходные глаголы.
3. Произведите полный синтаксический анализ предложения, морфемный и морфологический анализ выделенного слова:
*Багровые пятна пугливо затрепетали по вершинам дубов, и казалось, что деревья зашевелились, то **выглядывая** в красное пространство света, то прячась в темноту. (А. Куприн.)*

***Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ імені
М.П. Драгоманова***

Протокол № ___ від «___» _____ 2015 р.

Голова фахової комісії

проф. А.А. Зернецька

1. Зміст теоретичної частини вступного випробування **з російської мови**

**(по 2 теоретичних питання в білеті;
максимальна кількість балів за одне питання - 70; всього - 140)**

1. Фонетика как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Аспекты изучения звукового строя языка.
2. Фонетическое членение речевого потока. Сегментные и суперсегментные единицы.
3. Фонетическая система русского языка. Классификация гласных и согласных звуков.
4. Фонетические процессы в области гласных и согласных. Комбинаторные и позиционные изменения.
5. Фонология как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Дифференциальные и интегральные признаки фонем. Сильные и слабые позиции фонем. Роль русского языкознания в создании учения о фонеме.
6. Орфоэпия как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Русское литературное произношение в его историческом развитии и современном состоянии. Основные орфоэпические нормы русского языка.
7. Графика как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Принципы русской графики. Графические средства русского языка. История создания русского алфавита.
8. Орфография как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Принципы русской орфографии. История русской орфографии.
9. Лексикология как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Слово как основная единица языка. Лексическое значение слова, его семантическая структура. Типы лексических значений.
10. Моносемия и полисемия. Омонимия. Паронимия. Синонимия. Антонимия.
11. Лексика современного русского языка с точки зрения ее происхождения. Исконно русская и заимствованная лексика. Освоение заимствованных слов в русском языке.
12. Лексика современного русского языка с точки зрения сферы ее употребления. Диалектизмы. Специальная лексика.
13. Лексика современного русского языка с точки зрения активного и пассивного запаса. Устаревшие слова, их типы. Неологизмы.
14. Лексика современного русского языка с точки зрения стилистической дифференциации. Межстилевая лексика. Функционально закрепленная и стилистически маркированная лексика.
15. Фразеология как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Фразеологизм, его отличие от слова. Классификация фразеологизмов по степени семантической слитности их компонентов. Источники русской фразеологии.

16. Лексикография как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Принципы классификации словарей. Основные словари русского языка.
17. Морфемология как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Морфема и морф. Алломорфы и варианты морфем. Регулярность и продуктивность морфем.
18. Классификация морфем русского языка. Проблема нулевых аффиксов. Морфемоиды (унификс, интерфикс, конфикс, субморф, аффиксоид).
19. Понятие основы как структурного компонента слова. Членимость основы. Исторические изменения в морфемной структуре слов.
20. Дериватология как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Основные понятия и категории дериватологии.
21. Способы деривации в русском языке. Особенности деривации разных частей речи.
22. Морфология как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Грамматические значения слов, средства и способы их выражения. Понятие морфологической парадигмы. Грамматические категории.
23. Части речи как грамматические классы слов, принципы их классификации. Система частей речи в русском языке. Из истории изучения частей речи в русском языкознании. Части речи в школьной грамматике.
24. Имя существительное как знаменательная часть речи. Лексико-грамматические разряды существительных.
25. Грамматические категории имен существительных. Типы склонения существительных. Варианты падежных форм как результат исторического развития системы склонения.
26. Имя прилагательное как знаменательная часть речи. Лексико-грамматические разряды прилагательных.
27. Грамматические категории имен прилагательных. Склонение имен прилагательных. История краткой формы имени прилагательного.
28. Имя числительное как знаменательная часть речи. Лексико-грамматические и структурные разряды числительных.
29. Местоимение как знаменательная часть речи. Лексико-грамматические разряды местоимений.
30. Глагол как знаменательная часть речи. Инфинитив. Классы глаголов. Спряжение глагола.
31. Грамматические категории глагола. Категория вида. Видовые пары. Двувидовые и одновидовые глаголы. Категория залога. Переходные и непереходные глаголы.
32. Грамматические категории глагола. Категория лица. Категория времени. История форм прошедшего времени. Категория наклонения. История форм сослагательного наклонения.
33. Причастие и деепричастие, их грамматические особенности. Проблема определения их статуса в русском языкознании.
34. Наречие как знаменательная часть речи. Лексико-грамматические и структурные разряды наречий. Степени сравнения наречий.

35. Слова категории состояния (предикативы) как часть речи, их лексико-семантические и грамматические особенности.
36. Модальные слова, их семантические разряды и синтаксические особенности.
37. Предлог как служебная часть речи. Значения предлогов. Структурные типы предлогов.
38. Союз как служебная часть речи. Значения союзов. Структурные типы союзов.
39. Частица как служебная часть речи. Семантические разряды частиц. Строение частиц.
40. Междометие как часть речи. Семантические разряды междометий. Строение междометий.
41. Звукоподражания, их грамматические и семантические особенности.
42. Синтаксис как раздел языкознания, его предмет и задачи. Основные синтаксические единицы. Синтаксические связи и отношения.
43. Словосочетание как единица синтаксиса. Типология словосочетаний. История изучения словосочетания в русском языкознании.
44. Предложение как единица синтаксиса. Основные направления и аспекты изучения предложения. Принципы классификации предложений.
45. Простое предложение как единица синтаксиса. Классификация простых предложений по разным основаниям.
46. Двусоставное предложение как основная структурно-семантическая разновидность простого предложения. Система членов предложения.
47. Главные члены предложения и способы их выражения.
48. Односоставное предложение. Главный член односоставного предложения. Типы односоставных предложений.
49. Второстепенные члены предложения и способы их выражения.
50. Простое осложненное предложение. Виды осложнения.
51. Предложения с однородными членами. Однородные и неоднородные определения.
52. Предложения с обособленными членами. Основные условия и причины обособления.
53. Предложения с вводными и вставными конструкциями.
54. Сложное предложение как единица синтаксиса, его грамматическое значение и строение. Классификационные признаки сложного предложения. Основные принципы классификации сложных предложений.
55. Сложносочиненное предложение как структурно-семантический тип сложного предложения. Принципы классификации сложносочиненных предложений. ССП открытой и закрытой структуры.
56. Сложноподчиненное предложение как структурно-семантический тип сложного предложения. Принципы классификации сложноподчиненных предложений. СПП расчлененной и нерасчлененной структуры.

57. Бессоюзное сложное предложение. Проблема грамматического статуса бессоюзного сложного предложения. Принципы классификации бессоюзных сложных предложений.
58. Многочленные сложные предложения и сложные синтаксические конструкции. Период как стилистическая фигура. Сложное синтаксическое целое.
59. Чужая речь и способы ее передачи. Прямая, косвенная и несобственно-прямая речь. Диалог. Цитация.
60. Пунктуация как раздел языкознания, ее предмет и задачи. Основные принципы русской пунктуации. Система знаков препинания. Основные функции знаков препинания.

2. Зміст практичної частини вступного випробування **з російської мови**

**(3 різних види лінгвістичного аналізу;
максимальна кількість балів - 60)**

Практичне завдання охоплює знання всіх видів лінгвістичного аналізу (фонетичний, лексичний, морфемний, словотвірний, морфологічний, синтаксичний), набуті в результаті вивчення навчальної дисципліни «Сучасна російська літературна мова», згідно з вимогами обов'язкової програми бакалаврату.

Схеми лінгвістичного аналізу

Фонетичний аналіз

1. Записати слово (орфографічно та фонетичною транскрипцією). Визначити кількість букв і звуків.
2. Поділити слово на склади, охарактеризувати їх: за кінцевим звуком, за початковим звуком, за відношенням до наголосу, за кількістю звуків.
3. Визначити основний і побічний наголоси; з'ясувати тип основного наголосу за здатністю переміщуватися з одного складу на інший.
4. Охарактеризувати голосні звуки: ряд, піднесення, лабіалізація, наголошеність.
5. Охарактеризувати приголосні звуки: за співвідношенням голосу і шуму, за участю голосу, за активним мовним органом, місцем творення, способом творення, участю носового резонатора, палатальністю, акустичним сприйманням, довготою.
6. З'ясувати зміни в слові: позиційні та комбінаторні.

Лексичний аналіз

1. Записати слово в початковій формі.
2. Сформулювати лексичне значення.
3. Визначити, однозначне слово чи багатозначне.

4. Охарактеризувати тип лексичного значення, в якому вжите слово (пряме чи переносне (тип перенесення); мотивоване чи немотивоване; номінативне чи експресивно-синонімічне; вільне чи зв'язане).
5. Дібрати групи слів за семантичними відношеннями: омоніми, синоніми, антоніми, пароніми.
6. З'ясувати походження слова: корінне чи запозичене.
7. Визначити, до активної (загальномовної, термінологічної) чи пасивної (історизм, архаїзм, неологізм) лексики належить.
8. З'ясувати стилістичне використання: міжстильове чи співвідносне зі стилем (наукова, суспільно-політична, виробничо-професійна, офіційно-ділова, побутова лексика); нейтральне чи емоційно забарвлене.
9. Визначити сферу використання: загальноживане чи обмеженого використання (термін, професіоналізм, діалектизм, жаргонізм).

Морфемний аналіз

1. Записати слово.
2. Виділити морфеми.
3. Охарактеризувати закінчення: тип за функцією та значення.
4. Проаналізувати основу (проста, складна, похідна чи непохідна, вільна чи зв'язана).
5. Обґрунтувати корінь добором спільнокореневих слів.
6. Охарактеризувати префікси: тип за функцією та значення.
7. Дати характеристику суфіксів: тип за функцією та значення.
8. Визначити функції інтерфікса, конфікса, постфікса.

Словотвірний аналіз

1. Записати слово і його початкову форму. Визначити частиномовну належність слова.
2. Дібрати мотивуюче слово (спільнокореневе, простіше за будовою).
3. Виділити твірну основу і словотвірні афікси (крім закінчення).
4. Записати словотвірні суфікси і визначити їх вид.
5. Визначити спосіб творення.
6. Вказати на фонеморфологічні зміни (за їх наявності).

Морфологічний аналіз

1. Іменник

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність і початкову форму (називний відмінок однини).
3. Встановити лексико-граматичні розряди: власна чи загальна назва; назва істоти чи неістоти; позначає конкретне чи абстрактне поняття; збірний, одиничний чи матеріально-речовинний іменник.
4. Визначити граматичні категорії: рід, число, відмінок.
5. Вказати відміну, групу.
6. З'ясувати синтаксичну роль.

2. Прикметник

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність і початкову форму (називний відмінок однини чоловічого роду).
3. Встановити лексико-граматичний розряд: якісний, відносний, присвійний, відносно-якісний, присвійно-якісний, присвійно-відносний.
4. Визначити ступінь порівняння і форму: повна чи коротка (для якісних прикметників).
5. Визначити граматичні категорії: рід (тільки в однині), число, відмінок.
6. Вказати групу відмінювання: тверда, м'яка чи мішана.
7. З'ясувати синтаксичну роль.

3. Числівник

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність і початкову форму (називний відмінок).
3. Встановити семантичний розряд: означено-кількісний (власне-кількісний, збірний, дробовий) чи неозначено-кількісний.
4. Вказати розряд за будовою: простий, складний, складений.
5. Визначити граматичні категорії: відмінок, рід, число.
6. З'ясувати синтаксичну роль.

4. Займенник

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність і початкову форму.
3. Встановити розряд за значенням: особовий, зворотний, присвійний, означальний, вказівний, питальний, відносний, неозначений, заперечний.
4. Вказати групу за співвідношенням з іншими частинами мови: з іменником, прикметником, числівником, прислівником.
5. Визначити граматичні категорії: рід, число, відмінок.
6. З'ясувати синтаксичну роль.

5. Прислівник

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність.
3. Встановити розряд і групу за значенням: означальний (якісно-означальний, способу дії, міри або ступеня, порівняльно-уподібнювальний) чи обставинний (місця, часу, причини, мети).
4. Визначити ступінь порівняння (для якісно-означальних).
5. Вказати групу за походженням: первинний чи вторинний (відіменниковий, відприкметниковий, відзайменниковий, відчислівниковий, віддієслівний, відприслівниковий).
6. З'ясувати синтаксичну роль.

6. Слово категорії стану (предикатив)

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність.
3. Встановити групу слів категорії стану за значенням: стан людини, природи, оточення, суб'єктивна оцінка стану, стан з модальним відтінком.
4. Вказати групу за походженням: первинне чи вторинне (відіменникове, відприслівникове чи віддієслівне).
5. Встановити граматичні категорії: спосіб (дійсний чи умовний), час (теперішній, майбутній чи минулий).
6. Визначити ступінь порівняння (якщо є).
7. З'ясувати синтаксичну роль.

7. Дієслово

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність і початкову форму.
3. З'ясувати, особова чи родова форма.
4. Визначити граматичні категорії:
 - а) загальнодієслівні: вид, перехідність, стан;
 - б) частководієслівні: спосіб, час (для форм дійсного способу), особу (для форм теперішнього та майбутнього часу, наказового способу);
 - в) іменні: рід (для форм минулого часу та умовного способу), число.
5. Вказати дієвідміну.
6. З'ясувати синтаксичну роль.

8. Дієприкметник

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність і початкову форму.
3. Визначити граматичні категорії:
 - а) загальнодієслівні: вид, перехідність, стан;
 - б) частководієслівні: спосіб час, особа;
 - в) іменні: відмінок, рід, число.
4. З'ясувати синтаксичну роль.

9. Дієприслівник

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність і початкову форму.
3. Вказати граматичні категорії: вид, перехідність, час.
4. З'ясувати синтаксичну роль.

10. Прийменник

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність.
3. З'ясувати, з яким відмінком керованого слова вжито.
4. Визначити, які смислові відношення виражає разом із керованим словом (просторові, часові, логічні).

5. Вказати групу:
- а) за будовою: простий, складний чи складений;
 - б) за походженням: первинний чи вторинний (відіменниковий, відприслівниковий, віддієслівний).

11. Сполучник

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність.
3. Встановити групи:
 - а) за синтаксичною функцією: сурядний чи підрядний;
 - б) за значенням: єднальний, протиставний, розділовий чи з'ясувальний; часу, причини, мети, умови, порівняльний, допустовий, пояснювальний;
 - в) за будовою: простий, складний чи складений;
 - г) за походженням: первинний чи вторинний (відзайменниковий, відприслівниковий, віддієслівний);
 - д) за вживанням: одиночний, повторюваний чи парний.
4. З'ясувати синтаксичні зв'язки (що сполучує слово).

12. Частка

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність.
3. Встановити функціональний розряд (фразова чи формотворча), групу для фразових (питальна, підсилювальна, заперечна, стверджувальна, вказівна, означальна, видільна, власне модальна, кількісна, спонукальна).
4. Визначити групу: а) за походженням: первинна чи вторинна (відзайменникова, відприслівникова, віддієслівна, відсполучникова); б) за будовою: проста, складена.

13. Вигук

1. Записати слово.
2. Визначити його частиномовну належність.
3. Встановити розряд за значенням: емоційний, імперативний (наказовий, спонукальний, апелятивний), етикетний, вокативний.
4. Визначити групу:
 - а) за походженням: первинний чи вторинний (відіменниковий, відзайменниковий, віддієслівний, від фразеологізмів чи запозичених слів);
 - б) за будовою: простий чи складений.

14. Модальне слово

1. Записати слово.
2. Визначити, до якого лексико-граматичного класу належить.
3. Встановити, якого значення надає модальне слово висловлюванню.
4. З'ясувати, з якою частиною мови співвідносне.

Синтаксичний аналіз

1. Словосполучення

1. Записати словосполучення.
2. З'ясувати лексико-синтаксичну групу (лексичне, фразеологічне, синтаксичне).
3. Визначити тип за будовою (просте, складне).
4. Охарактеризувати словосполучення:
 - а) за морфологічним вираженням опорного компонента (дієслівне, іменникове, прикметникове, прислівникове, займенникове, числівникове);
 - б) тип семантико-синтаксичних відношень (обставинні, об'єктні, атрибутивні, апозитивні, синкретичні);
 - в) різновид синтаксичного зв'язку (узгодження, керування, прилягання).

2. Просте речення

1. Записати речення.
2. Визначити граматичну основу і підкреслити члени речення.
3. Дати загальну характеристику простого речення:
 - а) просте речення;
 - б) за наявністю / відсутністю головних членів речення та можливістю членування (односкладне, двоскладне, нечленоване);
 - в) за наявністю / відсутністю другорядних членів речення (поширене, непоширене);
 - г) за наявністю обов'язкових членів (повне, неповне);
 - д) за ускладненістю структури (неускладнене, ускладнене: однорідними членами речення, звертаннями, відокремленими членами речення, вставними або вставленими конструкціями);
 - е) за характером предикативних відношень (стверджувальне, заперечне: загальнозаперечне, частковозаперечне);
 - є) за метою висловлювання (розповідне, питальне, спонукальне, бажальне);
 - ж) за інтонацією (окличне, неокличне).
4. Охарактеризувати члени речення.

3. Складне речення

а) складносурядне речення

1. Записати речення.
2. Виділити граматичні основи.
3. Пронумерувати предикативні частини.
4. Позначити сполучні засоби.
5. Підкреслити другорядні члени речення.
6. Накреслити структурну схему (рівневу або лінійну)
7. Дати загальну характеристику складносурядного речення:
 - а) складне речення;
 - б) сполучникове;

- в) складносурядне;
 - г) тип за структурними особливостями (відкритої чи закритої структури);
 - д) тип за семантико-синтаксичними відношеннями (єднальні, приєднувальні, пояснювально-приєднувальні, зіставно-протиставні, розділові);
 - е) вид за метою висловлювання;
 - є) вид за інтонацією.
8. Дати загальну характеристику предикативних частин як формально простих речень.

б) складнопідрядне речення

1. Записати речення.
2. Виділити граматичні основи.
3. Пронумерувати предикативні частини.
4. Поставити запитання до підрядної частини.
5. Позначити сполучні засоби.
6. Підкреслити другорядні члени речення.
7. Накреслити структурну схему.
8. Дати загальну характеристику складнопідрядного речення:
 - а) складне речення;
 - б) сполучникове;
 - в) складнопідрядне;
 - г) тип за структурними особливостями (розчленованої або нерозчленованої структури);
 - д) тип за семантичними ознаками (займенниково-співвідносне і його різновиди; з'ясувальне тощо);
 - е) вид за метою висловлювання;
 - є) вид за інтонацією.
9. Дати загальну характеристику предикативних частин як формально простих речень.
10. Охарактеризувати члени речення і словосполучення однієї з предикативних частин.

в) безсполучникове речення

1. Записати речення.
2. Виділити граматичні основи.
3. Пронумерувати предикативні частини.
4. Підкреслити другорядні члени речення.
5. Накреслити схеми.
6. Дати загальну характеристику безсполучникового речення:
 - а) складне речення;
 - б) безсполучникове;
 - в) тип за структурними особливостями (з однотипними чи різнотипними частинами);

- г) тип за семантико-синтаксичними відношеннями (єднальне, зіставно-протиставне; з'ясувально-об'єктне, причини, умови, часу, наслідку, допустове, порівняльне, пояснювальне, приєднувальне);
 - д) за метою висловлювання;
 - е) за інтонацією.
7. Дати загальну характеристику предикативних частин.
 8. Охарактеризувати члени речення і словосполучення однієї предикативної частини.

г) складна синтаксична конструкція

1. Записати речення.
2. Виділити граматичні основи.
3. Пронумерувати предикативні частини.
4. Поставити запитання до підрядних частин.
5. Позначити сполучні засоби.
6. Підкреслити другорядні члени речення.
7. Накреслити структурні схеми.
8. Дати загальну характеристику складної синтаксичної конструкції:
 - а) речення складної синтаксичної конструкції;
 - б) різновиди зв'язку (безсполучниковий, сполучниковий: сурядність, підрядність, різні види зв'язку);
 - в) тип підрядності (однорідна, неоднорідна супідрядність чи послідовна підрядність);
 - г) вид за метою висловлювання;
 - д) за інтонацією.
9. З'ясувати структурно-семантичні типи складносурядних, складно-підрядних, безсполучникових речень, що виділяються.
10. Дати загальну характеристику предикативних частин як формально простих речень.
11. Охарактеризувати члени речення і словосполучення однієї предикативної частини.

Зразок морфологічного аналізу

*Лучше гибель, но со **славой**, чем бесславных дней позор.* (Ш.Руставели.)

Славой - имя существительное; нач. форма - *слава*; нарицательное, неодушевленное, абстрактное; жен. рода; 1 скл.; творит. пад.; ед. число; в предложении является дополнением.

СИСТЕМА
підсумкового оцінювання знань абітурієнта
на магістерському іспиті

Структура вступних випробувань з іноземних мов
в магістратуру Інституту іноземної філології
на 2016 рік

Вступний іспит з російської мови

	Зміст і форми контролю	Кількість балів за окремі частини	Разом (балів)
1.	Теоретичні завдання Форма проведення: (а) 2 завдання	1 завдання = 70 балів	140
2.	Практичне завдання		60
2.1.	Синтаксичний аналіз Характеристика речення: (а) складне; (б) російською мовою (в) з художньої літератури Форма проведення: (а) письмовий аналіз (б) час виконання – 10 хвилин	30 балів	
2.2.	Морфологічний аналіз Форма проведення: (а) письмовий аналіз (б) час виконання – 5 хвилин	15 балів	
2.3.	Фонетичний/лексичний/морфемний/ словотвірний аналіз	15 балів	
	(а) письмовий аналіз (б) час виконання – 5 хвилин		
	РАЗОМ:		200

Критерії оцінювання теоретичної частини екзамену

Бали	Критерії оцінювання
56-70	Абітурієнт повністю володіє всіма знаннями та вміннями, перерахованими в наведеному списку загальних компетенцій; зміст питань викладено чітко, послідовно, з повним розумінням місця обговорюваних проблем у загальній проблематиці відповідної галузі мовознавства; відсутні фактичні помилки у відповідях на основне та додаткові питання.
42-55	Абітурієнт володіє знаннями та вміннями, перерахованими в наведеному списку загальних компетенцій; зміст представлених у білеті питань викладено в цілому послідовно, з розумінням місця обговорюваних проблем у загальній проблематиці відповідної галузі мовознавства; допущено деякі малозначні фактичні помилки у відповідях на основне і додаткові питання.
28-41	Абітурієнт володіє не всіма знаннями та вміннями, перерахованими в наведеному списку загальних компетенцій; зміст представлених у білеті питань викладено не повністю; вступник не завжди правильно визначає місце обговорюваних проблем у загальній проблематиці відповідної галузі мовознавства; допущено фактичні помилки у відповідях на основне і додаткові питання.
14-27	Абітурієнт не володіє значною частиною знань та вмінь, перерахованих у наведеному списку загальних компетенцій; зміст представлених у білеті питань викладено фрагментарно, відсутнє розуміння місця обговорюваних проблем у загальній проблематиці відповідної галузі мовознавства; допущено значну кількість фактичних помилок у відповідях на основне і додаткові питання.
1-13	Абітурієнт не володіє знаннями та вміннями, перерахованими в наведеному списку загальних компетенцій; не може чітко викласти зміст представлених у білеті питань; допущено істотні фактичні помилки у відповідях на основне і додаткові питання.

Критерії оцінювання практичної частини екзамену

Бали	Критерії оцінювання
17-20	Лінгвістичний аналіз проведено безпомилково; абітурієнт вміє застосовувати всі необхідні методи аналізу мовного матеріалу.
13-16	Лінгвістичний аналіз проведено без істотних помилок; абітурієнт вміє застосовувати певні методи аналізу мовного матеріалу.

9-12	Лінгвістичний аналіз проведено з певними помилками; абітурієнт не завжди вміє використовувати необхідні методи аналізу мовного матеріалу.
5-8	Лінгвістичний аналіз проведено із значними помилками; абітурієнт не завжди вміє використовувати необхідні методи аналізу мовного матеріалу.
1-4	Лінгвістичний аналіз проведено фрагментарно або не проведено зовсім; абітурієнт не вміє використовувати необхідні методи аналізу мовного матеріалу.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

<i>Рівень</i>	<i>Кількісна характеристика рівня</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>
Низький	100-123 бали	Абітурієнт не усвідомлює змісту питань білета, його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання; зовсім відсутнє уміння міркувати; абітурієнт не володіє навичками лінгвістичного аналізу.
Задовільний	124-149 балів	Відповіді на питання білета носять фрагментарний характер, знання відтворюються на рівні запам'ятовування; абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання; абітурієнт погано володіє навичками лінгвістичного аналізу.
Достатній	150-174 бали	У відповідях на питання білета допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру; абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей; помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета; лінгвістичний аналіз мовних одиниць виконується з певними неточностями.
Високий	175-200 балів	Абітурієнт дає повну та розгорнуту відповідь на питання білета. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них; лінгвістичний аналіз

		супроводжується ґрунтовним поясненням; абітурієнт без помилок аналізує мовні одиниці різних рівнів.
--	--	---

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, які брали участь у випробуванні, після закінчення іспиту.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Русский язык : учебник для студ. высш. пед. учеб. завед. / Л.Л. Касаткин, Е.В. Клобуков, Л.П. Крысин и др.; под ред. Л.Л. Касаткина. – М.: Изд. центр «Академия», 2001. – 768 с.
2. Современный русский литературный язык : учебник для студ. филол. спец. пед. ин-тов; изд. 2-е, испр. / под ред. П.А. Леканта. – М. : Высшая школа, 1988. – 416 с.
3. Современный русский язык : учебник для филол. спец-тей ун-тов; 2-е изд., испр. и доп. / Под ред. В.А. Белошапковой. – М.: Высшая школа, 1989. – 792 с.
4. Современный русский язык : учебник для студентов пед. ин-тов; в 3 ч. Ч. 1. Введение. Лексика. Фразеология. Фонетика. Графика и орфография / Н.М. Шанский, В.В. Иванов. – М. : Просвещение, 1987. – 192 с.
5. Современный русский язык : учебник для студентов пед. ин-тов; в 3 ч. Ч. 2. Словообразование. Морфология / Н.М. Шанский, А.Н. Тихонов. – М. : Просвещение, 1987. – 256 с.
6. Современный русский язык : учебник для студентов пед. ин-тов; в 3 ч. Ч. 3. Синтаксис. Пунктуация / В.В. Бабайцева, Л.Ю. Максимов. – М. : Просвещение, 1987. – 256 с.

Додаткова

1. Белошапкова В.А. Современный русский язык. Синтаксис : учеб. пособие для филол. спец-тей ун-тов / В.А. Белошапкова. – М. : Высшая школа, 1977. – 248 с.
2. Богомазов Г.М. Современный русский литературный язык. Фонетика : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Г.М. Богомазов. – М. : Изд. центр «Владос», 2001. – 352 с.
3. Валгина Н.С. Современный русский язык. Синтаксис : учебник для вузов / Н.С. Валгина; 4-е изд., испр. – М. : Высшая школа, 2003. – 416 с.

4. Тихонов А.Н. Современный русский язык. Морфемика. Словообразование. Морфология : учеб. пособие; 2-е изд., стереотип. – М. : Цитадель-трейд, 2003. – 464 с.
5. Фомина М.И. Современный русский язык. Лексикология : учебник; 4-е изд., испр. / М.И. Фомина. – М. : Высшая школа, 2001. – 415 с.
6. Шимчук Э.Г. Русская лексикография : учеб. пособие / Э.Г. Шимчук. – М. : Изд-во МГУ, 2003. – 320 с.
7. Лінгвістичний аналіз: Практикум. Навчальний посібник / За ред. Г.Р. Передій. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 256 с.